

OBSAH

<i>Väľký pôst</i>	3
<i>Blahoželanie</i>	4
<i>Životy svätých</i>	5
<i>Otázky a odpovede</i>	7
<i>Pravoslávna ikona</i>	8
<i>Eucharistia a duchovná problematika prijímania</i>	11
<i>Detská stránka</i>	14
<i>Recepty</i>	20
<i>Utrpenia – znamenie vyvolenia Božieho</i>	21
<i>Čudotvorné ikony</i>	22
<i>Život v našom seminári</i>	23
<i>Boj proti pýche</i>	24
<i>Pôst a jeho miesto v živote pra- voslávneho kresťana</i>	25
<i>Zo života skupín</i>	26
<i>Pozvánky</i>	30

**„Čokoľvek ste urobili jedné-
mu z týchto mojich
najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25, 40**

Ján Moroz – 5 €

Marta Dulebová – 15 €

Anton Štefan – 20 €

Aranka Saloňová – 5 €

Spasi Vás Hospodi!

Obálka: Stretnutie mládeže Litmanová 2007

Ples BPM, vsenočné bdenie v spišskej novej vsi

ISTINA

*Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XV./2010*

*šéfredaktor: Lenka Kimaková
redaktori: Alexander Haluška, Michal
Sivík, Zuzana Repková, Marcela Hvižďa-
ková, Zuzana Sadilková, Juliána Kuzano-
vá, Ján Husár, Tatiana Mihaličová
pokladníčka: Tatiana Mihaličová
technický redaktor: Marcela Hvižďaková
detská stránka: Andrea Gmotričová, Lubo-
míra Balaščáková
redaktori pre distribúciu: Ľuboš Omaska,
Patrik Palasiewicz*

Vydáva:

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980*

**e-mail: istina@post.sk
IČO: 17075947**

www.bpm.orthodox.sk

*S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Jána, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.*

*Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 5,40 €*

*Vaše finančné príspevky
posielajte*

*na adresu redakcie:
Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY*

*Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
4008409298/7500.*

Cirkevne schválené.

*Redakcia si vyhradzuje právo upravovať
príspevky v súlade
s učením Cirkvi.*

Nevyžiadané rukopisy nevraciamе.

*Vydávanie je povolené Ministerstvom
kultúry SR pod číslom EV 3633/09.
ISSN 1335-6739*

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Ghristos posredi nas! Drahí bratia a sestry!

V pondelok sa začal Veľký pôst. Nedeľa bola odpustiteľná, prosili sme jeden od druhého odpustenie, pretože sa budeme modliť za svoje hriechy a prosiť od Boha odpustenie. Tento čin odpustenia pochádza od starodávnych (drevných) palestínskych mníchov, ktorí pred pôstom prosili odpustenie a išli do púšte modliť sa a na podvihy. Každý z nás počúval Evanjelium, kde je napísané: „Lebo, ak ľuďom odpustíte ich previnenia, aj vám odpusti váš Otec nebeský, ale ak neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vám, keď sa prevínite“ (Matúš 6,4-15). My máme odpustiť každému bratovi a sestre, aby sme mohli spokojne a v pokoji prosiť Boha o odpustenie. Žalmista a prorok Dávid písal: „Aby v hneve nezašlo slnko vaše.“ To znamená, že každý deň potrebujeme prosiť o odpustenie, lebo nevieme, či najbližšie ráno vstaneme zo svojho „Odra“. Vo večerných modlitbách sa modlíme: „Neužili mne sej odr hrob budet, ili okajanujú moju dušu prosvetiši dnem?“ To znamená, že keď si ľhame spať, vzývame Boha: či ja už zomriem alebo ešte osvietiš moju dušu dňom? Každý z nás má ísť spať s čistou dušou.

Dostávame sa k Veľký pôstu. Ako sa máme postiť? Čo o pôste píše Sväte písmo? „Keď sa postíte, nebudte zamračení ako pokrytci, ktorí si znetvorujú tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru hovorím vám: Majú svoju odplatu!“ (Matúš 6,16). To znamená, že máme žiť, ako sme žili doteraz a postiť

sa tajne, aby iba Boh videl náš pôst, a nie rozprávať všetkým, čo robíme pred Bohom. Keď sa chceš pomodliť, choď do svojej izby a pomodli sa tajne a Boh nech ťa vidí, tak učil aj Isus Christos svojich učeníkov. Naša modlitba má byť tajná, aby iba Boh videl naše podvihy. Aký by mal byť náš pôst? Pôst neznamená len zdržať sa od mäsa a od „zlých odčuzdenia, jazykov vzdržanie“ (Triod' Postnaja). Môžeme nejest' mäso, ale ak sa hádame so svojim bratom a sme pyšní, pokračujeme vo svojich hriechoch, postíme sa nadarmo, pretože to robíme ako formalitu, a nie „uhoždenije“ Bohu. „Bratia, nepostime sa pôstom pretvárký...“ (Postnaja Triód'). Urobme iným dobré skutky, milosrdenstvo, nakrmme hladného, a neodsudzujme iných, pretože len Boh jediný môže súdiť, lebo preliat za človeka svoju prečistú krv. Iba Boh vidí pokánie a dobré skutky. Ustanovenie Veľkého pôstu pochádza od samotných apoštolov. Apoštoli sa postili, keď bol ukrižovaný Isus Christos. On sám povedal: keď Ma od vás vezmú, v tej dobe sa budete postiť. Sám Christos sa postil 40 dní a nocí. Apoštolské pravidlo nám hovorí, že vo Veľkom pôste sa má postiť každý kresťan a deti až od 7 rokov. Ak je človek slabý alebo v nemocnici, po požehnaní svojho duchovníka sa môže oslobodiť od strohého pôstu. Vo Veľkom pôste je zakázané jesť rybu s výnimkou sviatku Blahoviščenija a na Lazárovu sobotu. Nech nám Boh pomôže činiť pokánie a dožiť sa Paschy.

Christos posredi nas!

Archimandrita Serafim

Blahoželanie

Karolko bol tichý, bojzlivý chlapec. Raz, keď prišiel zo školy domov, povedal svojej mame, že by chcel všetkým svojim spolužiakom namaľovať valentínku.

Mama hned' zvolala: „Prečo by si to mal robiť?“

Každý deň sledovala deti, keď sa vracali zo školy. Karolko bol vždy posledný. Chlapci sa smiali, pokrikovali na seba, doberali sa. Bola to taká veselá banda malých šarvancov. Ale Karolko medzi nimi nebol. Ako vždy bol posledný.

Mama sa však rozhodla, že synčekovi pomôže. Nakúpila kartičky a farbičky.

Karolko tri týždne večer čo večer starostlivo maľoval pozdravy na svätého Valentína.

A tak prišiel vytúžený sviatok. Karolko bol od radosti celý bez seba. Starostlivo kartičky poprezeral, opatrne vložil do batôžka a rozbehol sa do školy. Matka sa rozhodla pripraviť mu obľúbenú maškrtu. Keď príde zo školy, bude ho čakať teplý pohár kakaa. Myslela si, že príde sklamaný a práve preto ho chcela potešiť. Tušila, že maľovanú kartičku dá všetkým, ale on nedostane od nikoho nič.

Pripravila mu preto krásnu tortu a kakao. Keď počula známy džavot chlapcov, pozrela von oknom. Chlapci sa blížili a ako zvyčajne sa smiali a pokrikovali... A ako vždy, posledný bol Karolko. A sám.

Vbehol do domu a hodil batoh na stoličku. V ruke nemal ani jednu valentínku. Matka čakala, že sa rozplače. „Mama ti pripravila tortu a kakao,“ povedala s hrčou v hrdle. Ale chlapec akoby ju nepočul. Nevšímavo prešiel popri nej. Tvár mu žiarila a hlasno volal: „Ani na jedného, ani na jedného som nezabudol!“

Mama sa naňho nechápavo pozrela.

„Ani na jedného som nezabudol!“

„Vôľa toho, ktorý ma poslal je, aby som nestratil nič z toho, čo mi dal.“ (Jn 6, 39)

Nič. Ani jedného.

BRUNO FERRERO: Tajomstvo červenných rybiek

Mládežníčka Zuzana

Prepodobný Izidor Piluse- otský

Deň pamiatky 4 február

Prepodobný Izidor pochádzal z Alexandrie. Mal urodzených a zbožných rodičov, ba dokonca bol príbuzý alexandrijského patriarchu Teofila a sv. Cyrila Alexandrijského. Úspešne zvládal svetské vedy a naučil sa aj Božským Písmam. Prebývajúc v

Božej mudrosti, tužil celý život zasvetiť a oddať službe Bohu.

Mladý Izidor zanechal všetkú slávu tohto sveta, jeho bohatstvo a nepozerajúc na urodzenosť svojho pôvodu, odišiel na Pilusiotskú horu (dolný Egypt, neďaleko rieky Níl). Prijal mníšsky postrih a žil veľmi prísny a asketickým životom. Izidoroва múdrosť a strohý asketický život priťahovali k nemu mnohých, ktorí si želali slúžiť Bohu takýmto životom. Neskôr si ho svoili za igumena a prijal aj sv. Tajinu kňazstva.

Prepodobný Izidor nosil oblečenie z tvrdej neprijemnej látky a živil sa korenkami rastlín. Iba raz cetoval z Pilusiotskej hory do Konštantinopolu. Bolo to vtedy, keď sa dozvedel o kázani sv. Jána Zlatoustého. Jeho kázne a listy naňho veľmi zapôsobili. Tak ako Sv. Ján Zlatoústý, tak aj svätý Izidor veľmi kritizuje a vyčíta ľuďom pokrytectvo, a túžbu utlačovať druhých.

Skromnosť v obliekaní, dodržiavanie mlčania, strohosť v jedení, dobrota k bližným- hľa, to boli pravidlá, ktorými prepodobný Izidor učil svojich bratov a ako múdry učiteľ to všetko umocňoval svojim osobným príkladom.

Strohým podvihom (duchovnou a telesnou námahou) a veľkou vzdelanosťou si získal svätý Izidor takú úctu, že nielen veľmoži a arcibiskupi, ale dokonca aj sám imperátor a alexandrijskí patriarchovia sa k nemu obracali s prosbou o radu.

Cirkevný historik Evgrafij o ňom píše: „ Za panovania Feodosija II. bol vo veľkej úcte Izidor Piluseotský. Sláva o ňom, ako o veľmi dobrom a múdrom mužovi sa rozniesla širokoďaleko. Jeho meno mali všetci v úcte. Tak sa namáhal a žil asketickým životom, že pre niektorých sa zdal byť jeho život anjelským už tu na zemi. Bol živým vzorom mníšskeho života a neustáleho myslenia na Boha (bohomyslieje). Písal mnoho a vždy užitočne tak, aby to slúžilo na poučenie druhým.“

Božský Izidor od svojej mladosti prelietal veľa potu v mníšskej námahe. Tak umrtoval svoje telo a svoju dušu zohrievaj tajnými a vysokými múdrosťami. Jeho život sa zdal byť naplneným evanjeliovým obrazom života.

Bol živým a oduševneným stĺpom mníšskych pravidiel a videnia Boha (teoptie). Izidor napísal veľké množstvo duchovných poučení. Ostalo po ňom asi 10000 listov adresovaných najrôznejším ľuďom. Jeho listy sú naplnené Božou blahodatou a ľudskou múdrosťou. Objasňuje v nich Sv. Písmo a napráva v nich ľudské mravy. Hoci sa nezachoval podrobný opis jeho života, aj z týchto slov je vidieť

jeho svätosť a múdrosť. Bol vzorom dobročinnosti a celý svet napojil svojimi bohomúdrami textami.

Za veľmi dôležitú cnosť, považoval panenstvo. Nazýva ho kráľovou, ktorú má aždý uctievať. Panicov prirovnáva k slnku, zbožné vdovy k lune, a čisté manželstvo ku hviezdám. Vystriha pred dlhými a zbytočnými rozhovormi. Mužom radil pri rozhovore so ženou, pozerat' do zeme, aby zbytočne neupadli do pokušenia.

Veľmi ho zarmútilo, keď sa dozvedel, že Sv. Ján Zlatoústý bol poslaný do vyhnanstva a žiadal panovníka a biskupov, aby odvolali nezmyselné rozhodnutie. Po smti Sv. Jána Zlatoustého prosil o jeho opätovné zapísanie do diptychov.

Odvážne čelil zlobe a nepravde. Prepodobný Izidor odišiel k Bohu v pokoji v hlbokjej starobe v roku 436.

Prepodobne otče náš Isidoremoli Boha o nas!

podľa knihy: „Žitija svjatych svjatogo Dimitrija Rostovskogo“

spracoval Alexander

Pravoslávna cerkovna obččina vo Varadki pozývajú Christolubive svjaščenstvo i blahočestivý narod na „ Andrejovo stojanie“ 17/4 marca o 18:00 hodini a vsenočne bohosluženie v česť Pochvaly Presvjatoj Bohorodicy 19/6 marca o 21:00 hodini do pravoslávneho chrámu vo Varadki.

č. tel: 054/4799047

jerej Petro Savčák

Otázka: „Sláva Isusu Christu! Mohli by ste nám bližšie vysvetliť a objasniť, prečo je tohto roku tak skoro Pascha a ako sa vypočíta dátum Paschy? Vieme, že Paschu nemôžeme sláviť naraz so Židmi, ale ani pred nimi.“

Odpoveď: Výpočet dátumu Paschy bol Cirkvou zverený Alexandrijskému patriarchátu, ktorý ho oznamuje celej Cirkvi. Pretože je to dosť zložitý postup a jeho vysvetlenie dosť zdĺhavé, nebudem ho z matematického pohľadu úplne podrobne opisovať. Ak by sa s ním niekto predsa len chcel oboznámiť, nájde ho v Typikone o. Petra Kernaševiča vydanom na našej bohosloveckej fakulte. Sústredím sa skôr na jeho duchovnú stránku. To, či termín sviatkovania Paschy pripadne skôr alebo neskôr, závisí od výsledku výpočtu, ktorého postup bol v Cirkvi ustanovený tak, aby naša kresťanská Pascha nebola nikdy pred, alebo spoločne so Židovskou. Sviatkovanie našej Paschy až po židovskej nám má pripomínať, že Christovo Vzkriesenie, ktoré je podstatou nášho novozákonného sviatku Paschy, sa udialo až po židovskej Pasche a potom, keď skončila platnosť všetkých starozákonných obradov a sviatkov, vrátane starozákonnej Paschy. Starý zákon skončil vo chvíli, keď za nás zomrel Isus Christos na Kríži, na znak čoho sa roztrhol aj chrámový záves vo svätyni Jeruzalemského chrámu. Druhou príčinou, prečo sa naša Pascha slávi až po židovskej, je, aby sme si aj takýmto spôsobom pripomínali,

že novozákonná Pascha nie je to isté, čo starozákonná, že jej základom je už celkom iná udalosť a že ju máme sláviť v inom - kresťanskom duchu. Aj apoštol Pavol v liste ku Galatským kresťanom radí, aby sme sa vyhýbali vplyvu starozákonných a pohanských obradov a sviatkov kvôli tomu, aby sme sa duchovne neodtrhli od Christa, nevypadli z Božej blahodäte, a aby sa takto pre nás Christova obeť nestala zbytočnou. Kresťanská Cirkev vedie svojich členov ku správne, duchovnému a kresťanskému sviatkovaniu sviatkov aj inými a často ešte dôležitejšími prostriedkami - pravdivým učením, kázňami, ikonami, modlitbou a podobne, ale dobré a správne je využívať aj správny (kanonický) čas sviatkovania Paschy, čiže východnej paschácie, pretože aj to je jedna z pomôcok, ako si lepšie uvedomovať rozdiel medzi pravoslávnyimi a nepravoslávnyimi alebo svetskými sviatkami. Ten, kto tak nerobí, nielenže nevyužíva dobrú pomôcku v tak potrebnom zápase proti svetskosti a nepravej duchovnosti, ale cirkevné pravidlá ho nazývajú aj milovníkom neporiadku, pretože narúša bohoslužobnú jednotu v Cirkvi. Východná paschália nás v žiadnom prípade nevedie k neláske a pohrdaniu inými ľuďmi, pretože všetkých ľudí bez rozdielu zo srdca a úprimne milujeme, ale k lepšiemu zachovávaní a uplatňovaniu čistého a nepoškvrneného ducha našej svätej pravoslávnej viery. S láskou v Christu“

jerej Štefan Pružinský, ml.

Boli ikony či sväté vyobrazenia v Cirkvi od počiatku? Aký bol vzťah Cirkvi k ikonám a umeniu, menil sa v priebehu dejín? Všetky tieto otázky sú opodstatnené, pretože odpoveďami na ne môžeme pochopiť pôvod kresťanského umenia aj samotnej ikony. V tomto pokračovaní sa v krátkosti vyjadríme k rozdielom v otázke pôvodu kresťanského umenia a vzťahu prvotnej Cirkvi k tomuto umeniu. Hypotézy o vzniku kresťanského umenia sú mnohopočetné, rôznorodé a protirečiace si navzájom. Protirečia dokonca aj pohľadu samotnej Cirkvi. Názor Christovej Cirkvi na ikonu a umenie je od počiatku jeden, nemienný a tak je tomu do dnešných dní. Pravoslávna Cirkev potvrdzuje a učí, že ikona (možnosť písať ikony) je dôsledkom Vtelenia (príchodu Božieho Syna na zem v tele), je na ňom principiálne založená a preto je ikona podstatou samotnej podstaty kresťanstva (vychádza z učenia o Vtelení), od ktorého je neoddeliteľná.

Cirkev neprijala všetky druhy umenia. V mnohých druhoch umenia videla modloslužbu, kult tela, dvojzmyselnosť (divadlo), prvky protirečiace zmyslu kresťanstva, ktoré by mohli kresťana odpútať od kresťanského cnostného života. „Tie formy umenia, ktoré Cirkev prijala, prešli hlbokou vnútornou premenou. Cirkev ich posvätila, oduchovnila a pocirkevnila. Dbá o to, aby boli uskutočňované pod vedením Svätého Ducha v súlade s požehnaním, učením a životom

Cirkvi. Prešli takou premenou, aby nenarúšali život Cirkvi, ale stali sa jeho vyjadrením a zároveň posilou pre slabých.“

Protirečenia cirkevnému pohľadu na umenie sa rozširujú od 18. storočia. Od tejto doby mnohí učitelia, najmä na Západe, tvrdili, že prví kresťania nemali úctu ani vzťah k ikonám, k umeniu. Podľa ich mienky, príčinou toho bol židovský pôvod kresťanstva. Tvrdili, že prvé ikony sa objavili až na počiatku 4. storočia. Nepochybne, niektorí kresťania, najmä tí, ktorí prišli do Cirkvi zo židovského prostredia, boli ovplyvnení starozákonným zákazom zobrazovania (umenia) a preto odvrhovali jeho možnosť aj v kresťanstve. Bolo to aj preto, že kresťanské spoločenstvá boli zo všetkých strán obkolesené pohanmi, ktorí sa klaňali modlám. Keďže kresťania poznali zničujúci charakter pohanstva, snažili sa uchrániť Cirkev pred nákazou modloslužby, ktorá mohla do Cirkvi preniknúť cez umeleckú tvorbu. A tak môžeme povedať, že ikonoborectvo je také staré ako uctievanie ikon. Je to pochopiteľné, no nemohlo to mať rozhodujúci význam pre Cirkev a jej učenie o cirkevnom umení. To, že nie všetci kresťania mali pozitívny vzťah k umeniu, sa vysvetľuje niekoľkými textami starobylých spisovateľov: Tertuliana (160-240), Klimenta Alexandrijského (150-216), Origena (185-255) Eusébia Cézarejského (265-340) a iných, ktorí sa zdali akoby protivníkmi kresťanského umenia. Týchto spisovateľov však Cirkev dodnes nepovažuje za svätých

Otcov - mnohí z nich skončili v heréze (nesprávnom učení). Títo autori hovorili proti kresťanskému umeniu, no ich názory sa nemôžu považovať za hlas Cirkvi, ale iba ako ich súkromný názor. Takto vznikol nesprávny záver, že aj samotná Cirkev bojovala od počiatku proti umeniu a ikonám, pretože mala strach pred modloslužobníctvom a stotožnením kresťanstva s pohanstvom. Ďalším názorom, samozrejme nesprávnym, bolo, že sa kresťanské umenie zrodilo mimo Cirkvi a spočiatku sa rozvíjalo proti jej vôli. Nesprávne je aj hovoriť, že Cirkev mala k umeniu dlho rozličné alebo nestranné stanovisko, že umenie sa v Cirkvi rozšírilo vďaka nerozhodnosti hierarchie v týchto otázkach. Z takýchto názorov potom mnohí učenci urobili záver, že obrátenie pozície Cirkvi k umeniu nastalo v 4. až 5. storočí.

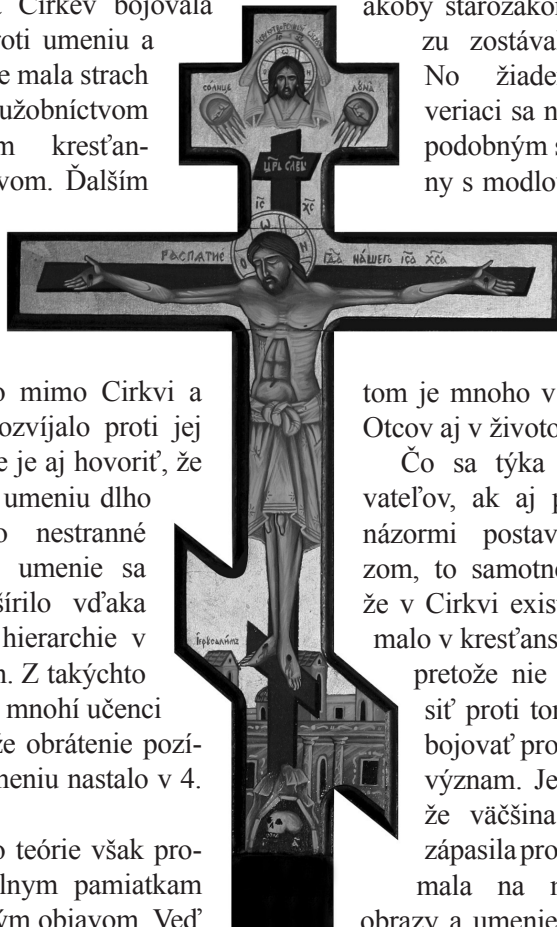
Všetky tieto teórie však protirečia materiálnym pamiatkam a archeologickým objavom. Veď je známy rozpis v katakombách už od úplných počiatkov kresťanstva, najmä v zboroch, kde sa uskutočňovali bohoslužby alebo kde prevažne pochovávali duchovenstvo (napr. rímska katakomba Kallista). Pozícia niekoľkých dávnych spisovateľov

a zaujatosť proti ikonám niektorých „kresťanov“ nášho storočia (najmä protestantov a sektárov) priviedla k stotožneniu kresťanského obrazu s modlou a toto zmiešanie bolo s ľahkosťou pripísané prvotnej Cirkvi, pre ktorú akoby starozákonný zákaz obrazu zostával skutočnosťou. No žiaden pravoslávny veriaci sa nemôže zmieriť s podobným stotožnením ikony s modlou. My vieme, že

Cirkev dala medzi nimi v histórii jasnú hranicu.

Dôkazov o tom je mnoho v dielach svätých Otcov aj v životopisoch svätých.

Čo sa týka dávnych spisovateľov, ak aj priznáme, že sa názormi postavili proti obrazom, to samotné je už faktom, že v Cirkvi existovalo umenie a malo v kresťanstve veľkú úlohu, pretože nie je možné zápasit' proti tomu, čo nie je, či bojovať proti tomu, čo nemá význam. Je nutné povedať, že väčšina autorov, ktorá zápasila proti vyobrazeniam, mala na mysli pohanské obrazy a umenie. Mnohí otcovia rozlišovali cirkevné umenie od pohanského. Hovorili, že vyobrazenia ako holub, ryba, rýchly koráb s napnutými plachtami, lýra, kotva či rybár na brehu mora, ktorý pripomína Apoštola a deti vyberané z vody (Christa a kresťanov), to všetko sú kresťanské

symboly. Otcovia teda rozlišujú dva rozličné typy vyobrazení – jedny sú užitočné a druhé sú falošné a neprijateľné pre veriaceho. Ak by kresťania v princípe neprijímali žiadne umenie, tak by sme nemali žiadne pamiatky kresťanského umenia prvých storočí. Na druhej strane, rozšírenie umenia v nasledujúcich storočiach by bolo nepochopiteľným a neobjasniteľným, ak by kresťanské umenie neexistovalo skôr.

V očiach Cirkvi nie je hlavným faktorom starobylosť svedectva za alebo proti ikone (nie chronologický faktor), ale to, či je alebo nie je toto svedectvo v súlade s celocirkevným učením. Akási nejasnosť učenia prvých dôb o umení a ikonách sa objasňuje najmä neexistenciou jasného a adekvátneho teologického (dogmaticky presného) jazyka. Aby bolo možné odpovedať na všetky otázky o kresťanskom umení, Cirkev musela vypracovať taký umelecký jazyk (symbolické vyobrazenia, ikony a pod.) a také slovné formulácie, ktoré by už neskôr nedali priestor na žiadne pochybnosti. V podstate oblasť kresťanského umenia bola v takej istej situácii ako bohoslovie (teológia) či bohoslužba. Kresťanom aj ľuďom mimo Cirkvi bolo potrebné správne vysvetliť rozdiel medzi pohanským a kresťanským umením a vzťah k umeniu. No svet len s ťažkosťou chápal i samotný fakt Vtelenia sa Boha a tajomstvo Kríža, preto nechápal ani samotný obraz – ikony, ktoré tieto udalosti zobrazovali. Preto sa k nim Cirkev od počiatku obracala v jazyku, ktorý bol pre nich najprijateľnejší. To je aj základná

príčina množstva symbolických vyobrazení v prvých dobách kresťanstva.

A tak, nepozerajúc na existenciu niektorých prúdov v Cirkvi negatívne naklonených k umeniu, existovala v nej hlavná línia, potvrdzujúca ikonu, ktorá stále viac a viac dominovala. Výpoveďou tejto hlavnej línie učenia Cirkvi sa javí jej svätá Tradícia, potvrdzujúca existenciu ikony Spasiteľa ešte počas Jeho pozemského života a ikon Presvätej Bohorodičky, ktoré sa objavili po Päťdesiatnici. Táto Tradícia svedčí o tom, že v Cirkvi od jej samotného počiatku bolo jasné chápanie zmyslu i významu obrazu, že vzťah Cirkvi k obrazu ostáva nemeniteľný, že tento vzťah k obrazu pramení z učenia Cirkvi o Vtelení Božieho Syna. Preto je ikona podstatou samotnej podstaty kresťanstva, ikona je spojená s Cirkvou od počiatku a vzťah Cirkvi k nej je nemeniteľný.

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.: Богословие иконы Православной Церкви. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.: Искусство иконы. Богословие красоты. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.: Иконописцы Святой Руси. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.: Энциклопедия православной иконы. Санкт-Петербург 2007.

PRUŽINSKÝ, Š.: Pravoslávie a umenie. In: Pravoslávny teologický zborník XXXII/17. Prešov 2007.

pripínavil Ján Husár

Stalo sa to v 8. storočí – ešte v dobách jednoty medzi západnými a východnými kresťanmi. V jednom mestečku Lanciano, ktoré leží na východnom pobreží Talianska, približne v rovnakej zemepisnej výške ako mesto Rím, sa slúžila sv. liturgia. Všetko išlo ako obvykle, až náhle slúžiaci jeromonach bol pokúšaný rúhavou myšlienkou: „Možno, že je to všetko obyčajný symbol – že by sa chlieb a víno premenili v Telo a Krv Christovu? Kto to môže dokázať? Veď navonok všetko zostáva tak ako predtým!“ Odháňal od seba tieto pochybnosti, ale rúhavá myšlienka sa neustále vracala. A pod klenbami chrámu zneli slová premenenia. Posvätné chvenie prenikalo mnícha, ale pochybnosti ho neopúšťali: „Áno, Christos je Všemohúci Boh, je Baránkom obetovaným, ktorý sa dobrovoľne vydal na smrť pre nás hriešnych. Môže všetko, veď vstal

z mŕtvych! Čo je to pre Neho premeniť víno a vodu na krv a chlieb v telo..? Ale veď od nás neodišiel, keď sa pred zrakmi učeníkov vzniesol na nebesá? A ako je možné, aby keď má jedno nerozdelené telo, rozdával Seba všade stále znovu a znovu? Nie je svätá Eucharistia obyčajnou spomienkou, obradom?“ Márne sa kňaz snažil obnoviť vo svojej duši pokoj a vieru. Medzitým prebehlo premenenie a keď pri slovách modlitby rozlomil eucharistický chlieb, rozľahol sa v malom chráme prekvapený výkrik. Pod jeho prstami sa lámaný chlieb zmenil na niečo iné. Hneď nepochopil, na čo presne sa chlieb premenil, ale nebola to prosfora. A v kalichu už nebolo víno, ale hustá, jasne červená tekutina, podivuhodne podobná krvi. Ohromený mních pozeral na predmet, ktorý mal v rukách - bol to tenký odrezok tela, podobajúci sa ľudskému svalovému

tkanivu. Ostatní mníši sa zhromaždili okolo kňaza a omráčení zázrakom neboli schopní skrývať úžas. Kňaz sa pred nimi vyznal zo svojich pochybností a po ukončení bohoslužby padol na kolena a pohrúžil sa v dlhu modlitbu.

Od tých dôb chránia v Lanciano už po dvanásť storočí Krv a Telo, ktoré sa zmaterializovali v chráme sv. Legoncia (dnes Františka). Zázračné dary sa stali predmetom výskumu vedcov. Boli predvádzané rozličné pokusy a skúmania. Jeden profesor lekárskej fakulty sienskej univerzity, uznávaný expert v oblasti anatómie, patologickej histológie, chémie a klinickej mikroskopie, vykonal so svojimi kolegami výskumy a dospel k záveru, že Sväté Dary, ktoré sú uchovávané v Lanciánu od 8. storočia, sú skutočným ľudským telom a krvou. Mäso je čiastočkou zo srdcového svalu. Ako telo tak i krv patrí k jednej krvnej skupine. Vedci obzvlášť zdôraznili fakt, že najpodivuhodnejšie je zachovanie tela a krvi v priebehu dvanástich storočí za vplyvu prirodzených fyzikálnych, atmosférických a biologických vplyvov, bez umelej ochrany a špeciálnych konzervantov. Okrem toho – je krv do našich čias schopná transfúzie, pretože si zachovala všetky vlastnosti čerstvej krvi.

Bratia, sestry, to je zázrak! Je to však zázrak, ktorý sa deje pri každej liturgii, len my to nevidíme a necítíme. Mali by sme preto prijímať.

Verím, že nik z nás nepochybuje o reálnosti Christovho Tela a Krvi, keď

ho prijíma. Možno máme slabú vieru, ale ak by sme pochybovali v Eucharistii, zbytočne by nám bolo navštevovať samotný chrám. Trápia nás skôr iné veci, hoci veríme v život Eucharistie a spásy, až príliš málo sa snažíme. Sú tu teda najmä naše duchovné problémy neprijímania.

Svätý Ján Zlatoústý hovorí, že mnohí pristupujú k tejto obete raz za rok, druhí dvakrát za rok, iní často. Kto koná dobre? Odpovedá si: „ani tí, ktorí raz do roka, ale ani tí, ktorí často, no tí, čo s čistým svedomím a čistým srdcom a so životom nepoškvrneným. Takí vždy pristupujú a ktorí nie sú takí, tí ani raz! Lebo kto je a pije nedôstojne, je a pije na odsúdenie“ (1 Kor 11, 29).

Tajiny sa dávajú len svätým, to hovorí aj diakon, ktorí svätých privoláva tými strašnými slovami. Sväté svätým! „Keď nie si svätý, ani nepristupuj!“ hovorí Zlatoústý. Diakon totiž nehovorí: čistý od hriechov, ale svätí nech pristúpia! Lebo nie oslobodení od hriechov sú už svätí, ale tí, ktorí žijú Svätým Duchom a konajú dobré skutky.

Tento arcibiskup mesta Konštantinopol, ktorý usnul v roku 407, ďalej hovorí „nech si všimnime na olympijských hrách, keď odovzdávajú veniec víťazovi a keď rozhodca zahlási ticho, aký je poriadok a na druhej strane, keď Christos všetkých povoláva k sebe, aký je šum. „Či sa nás Christos nespýta, čo teraz v tomto čase robíš? A či to nie je príznak kamennej duše, že rozmýšľaš v tomto čase, že sa nachádzaš na zemi, a

nie v chóre anjelskom, keď spolu s nimi spievaš: Svätý, Svätý, Svätý?“ A preto aj na nás platia slová, ktorými Christos po svojej reči o posledných časoch, že dve budú spolu mlieť, jedna bude vzatá a druhá sa ponechá, odpovedá na otázku, že kde bude vzatá?: Kde bude telo, tam sa zhromaždia supy (Lk 17, 37) a „preto by sme sa mali vzniesť na nebo, vystúpiť na výšiny odľahčení krídlami Ducha a my ako zmije plazíme sa na zemi v prachu.“

Zamyslime sa nad tým, že na každej liturgii pripravujeme prosforu a víno na proskomídiu, neskôr všetci skláňame hlavy a prosíme o premenu Darov na Christovo Telo a Krv. Keď je Božia hostina pripravená, Christos volá, nech s bázňou pristúpime, a my nejdeme. Či nás ľudia neurazia, keď ich pozveme na našu svadbu a oni neprídu? Alebo ak oslavujete nejaký sviatok, pripravíte hostinu a hostia sa nedotknú ani jedla ani pitia? Nebolo by to hrozné?

Nepristupujeme keď sme duchovne vlašni; naša spása hoci nám nie je ukradnutá, je iba doplnok nášho života. Nič prvoradá to nie je.

Pozrime na Judáša, ktorý bol prítomný na Tajomnej večeri s ostatnými - oni ostali, ale on ušiel. Keby nebol ušiel, nestal by sa zradcom, nezomrel by. Na Eucharistii teda stojí život kresťana, lebo kto prijíma pre život, bude mať život.

Prvotní kresťania prijímali každý deň, svätý Vasil' Veľký (4. storočie) udáva, že kresťania, v jeho eparchii prijímali aspoň štyrikrát do týždňa. Bolo to pre nich samozrejme a prirodzené, ako pre nás možno bozkávanie ikon, pálenie sviečok. Predstavme si, že dôstojne prijímame Christa štyrikrát do týždňa - sme takmer neustále s Christom! Žijeme Ním, dýchame, všetko v Ňom robíme. Zamyslime sa nad tým, že keby sme prijímali tak často, prešli by sme priamo do večnej radosti, keď príde náš posledný deň! Pravoslávna cirkev múdro poučuje verných, že kresťan, ktorý dôstojne prijímal v deň, keď zomrel, bude spasený.

A nech tak bude s nami všetkými. Amiň.

čtec Miroslav, 4, ročník

Láska sa stala všedným slovom, ktoré nič neznamená. Ale pre toho, kto vie, čo znamená, je trpezlivosťou, vytrvalosťou, toleranciou, obetavosťou, službou.

Láska je tá, ktorá ostáva stále, či jej všetko dávame alebo všetko odopierame.

pripravila Zuzana Sadilková

Slnko a vietor

Jedna stará bájka o slnku a vetre hovorí, ako sa raz títo dvaja kamaráti navzájom pohádali. Nevedeli sa dohodnúť, kto skôr vyzlečie človeku kabát, každý tvrdil, že človeka vyzlečie skôr. Vietor sa hádal, že práve on má pravdu, ale ani slnko sa nechcelo pred súperom zahanbiť a každého presviedčalo, že je šikovnejšie ako vietor. Takto každý z nich tvrdil svoju pravdu vo svoj prospech.

Dohodli sa teda na stávke a pretekali sa jeden pred druhým, aby vyšlo najavo, kto z nich má skutočne pravdu.

Vietor začal fúkať a strhávať kabát z človeka. Fúkal z jednej strany, vytrvalo fúkal aj z druhej strany... Veruže sa nevzdával, no čím silnejšie fúkal, tým pevnejšie sa človek do kabáta zahaloval. Keď sa vietor nakoniec vzdal, na rad prišlo slnko. Jasne zasvietilo, poštekľilo človeka

teplými lúčmi a on si kabát nakoniec vyzliekol aj sám.

Táto múdra bájka veľmi dobre vystihuje rozdiel medzi motiváciou lásky a násilia. Vietor chcel svojou mocou vyzliecť človeka, no dosiahol opak. Zvíťazilo hrejivé slnko, pretože svojimi láskavými lúčmi nenásilne dokázalo aj svoju pravdu.

Podobne je to aj s nami. Práve hrejivá láska otvára dvere k človeku, otvára dvere pravde, ktorú je človek schopný prijať. Práve nenásilnými láskavými slovami a skutkami dostaneme to, čo je nám, ale aj samému Hospodinovi milé.

Láska je tiež najhlbšou motiváciou, s ktorou samotný Isus Christos pristupuje k ľuďom. S touto myšlienkou kráča aj ku každému z nás.

Skutočný pokoj môžeme dosiahnuť iba v Bohu. Práve Isus nám prejavuje a odovzdáva pokoj, ktorý nie je akousi nečinnosťou, ale skutočným hlbokým pokojom uprostred tohto nepokojného sveta. Duch Svätý môže otvoriť naše oči, aby sme videli Christa a môže nás viesť v našom živote a sprevádzať nás až do cieľa – samotného kráľovstva v nebesiach.

Podľa knihy Tajomstvo života

pripravila Andrea Gmotričová

Zázračný deň

Kedysi dávno žili dvaja bratia, ktorí mali kopy detí. Bratia boli spravodliví a pracovití a viedli k práci aj svoje deti. Bola to šťastná rodina.

Raz si jeden z bratov dal zavolať všetky deti a povedal im: „Brat môj, váš otec vie o takom dni v roku, keby môže človek veľmi veľmi zbohatnúť a potom celý život už nebude musieť nikdy v živote nič robiť? Ja som tiež vedel, ktorý to je deň, ale zabudol som. Choďte radšej za vašim otcom, on vám určite povie, ktorý deň

to je. Deti s radosťou prišli k otcovi a povedali mu:

„O t e c
p o č u l i

sme, že je jeden deň v roku, kedy veľmi zbohatne a potom už nebude musieť nič v živote robiť. Otec hneď pochopil, o čo deťom ide, a tak im povedal: „Áno je taký deň v roku, no sám som zabudol, ktorý to je. Choďte a pracujte usilovne počas roka a samé zistíte, ktorý to je deň.“ Deti ťažko pracovali celý rok, no neprišli na to, ktorý to je ten zázračný deň. Po roku prišli za otcom a hovoria mu: „Otec, ťažko sme pracovali celý rok, ale nezistili sme, ktorý to je deň.“ Vtedy im múdry otec povedal: „Viete, čo teraz urobte? Skúste rozdeliť rok na štyri časti: jar, leto, jeseň, zimu. A tak možno skôr prídete na to, ktorý to je ten deň v roku.“ A tak deti opäť odišli od otca, usilovne pracovali v každej časti roka, no ani tak sa im nepodarilo

nájsť ten zázračný deň. Po roku prišli za otcom a so smutným výrazom v tvári mu oznámili, že ani tento rok sa im nepodarilo nájsť ten deň. Otec im povedal toto: „No tak vám poradím ešte jeden spôsob ako by ste mohli prísť na to, ktorý to je deň. Skúste si rok podeliť na dvanásť mesiacov, v každom, ako aj doteraz, usilovne pracujte a už určite prídete na ten deň.“ A tak deti opäť odišli, každý mesiac v roku usilovne pracovali

a po roku opäť prišli za otcom, no už s hnevom mu povedali: „Poslúchli sme ťa, ťažko sme pracovali a ani toho roku sme neprišli na to, kto-

r ý je zázračný deň. Už nebudeme viac pracovať!“ Vtedy im múdry otec odpovedal: „Áno, milé deti, ťažkou a poctivou prácou ste strávili tri roky, nadobudli ste majetok aj bohatstvo, o ktorom ste snívali, preto teraz už môžete žiť spokojne bez práce do konca života. No keby ste ešte niekoľko rokov tak ťažko pracovali, nielen vám by sa žilo ľahko, ale ešte aj vašim deťom, ba dokonca ani vaše vnúčatá by nemuseli do konca života pracovať.“ Deti pochopili, že každý deň v roku je zázračný deň, keď ho človek prežije s Bohom a v poctivej práci. To je to bohatstvo, ktoré by mal chcieť získať každý z nás.

Cirkevna

Церковнославянская азбука

Cirkevnoslovanská abeceda
Výslovnosť v slovenčine

Цифры

Čísła

А а - a

Б б - b

В в - v

Г г - h

Д д - d

Е е - e, je

Ж ж - ž

З з - z

И и - í, jí (j)

І і - í, jí

К к - k

Л л - l

М м - m

Н н - n

О о - o

Ѡ ѡ Ѣ ѣ - o, ó

П п - p

Р р - r

С с - s

Т т - t

Ѹ ѹ Ѻ ѻ - u

Ф ф - f

Х х - ch

Ѧ ѧ - ot

Ц ц - c

Ч ч - č

Ш ш - š

Щ щ - šč

Ъ Ѹ --

Ы ѹ - ako ruské y

Ь Ѻ --

Ѣ ѣ - í

Ю ю - ju

Ѧ ѧ - ja

Ѩ ѩ - ja

Ѫ ѫ - ks

Ѭ ѭ - ps

Ѯ ѯ - f, t

Ѳ ѳ - í (y), v, j

1 - 1

2 - 2

3 - 3

4 - 4

5 - 5

6 - 6

7 - 7

8 - 8

9 - 9

10 - 10

11 - 11

12 - 12

13 - 13

14 - 14

15 - 15

16 - 16

17 - 17

18 - 18

19 - 19

20 - 20

slovančina

pre deti

Ako čítať isté písmenká:

Ě - čítame ako je   ε - čítame ako e

ÿ, ŷ, Ý - čítame ako í   v - čítame ako v

z - samostatne sa nečíta, ale používa sa na označenie
tvrdých spoluhlások

h - samostatne sa nečíta, ale používa sa na označenie
mäkkých spoluhlások

Titly:

Niektoré slová, majúce duchovný význam,

sa v cirkevnoslovanšom jazyku skracujú - píše sa
bez niektorých písmen. Nad takýmito slovami
sa nachádza namiesto písmenok znak - titla -".

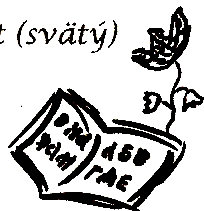
Okrem toho sa titla používa aj pri bež slovách, ktoré sa
používajú často. Napríklad:

Б҃Ъ (БОГЪ) - Boh   С҃Ъ (САТЪ) - svjat (svätý)

А҃ПЛЪ (АПОСТОЛЪ) - apostol (Apoštol)

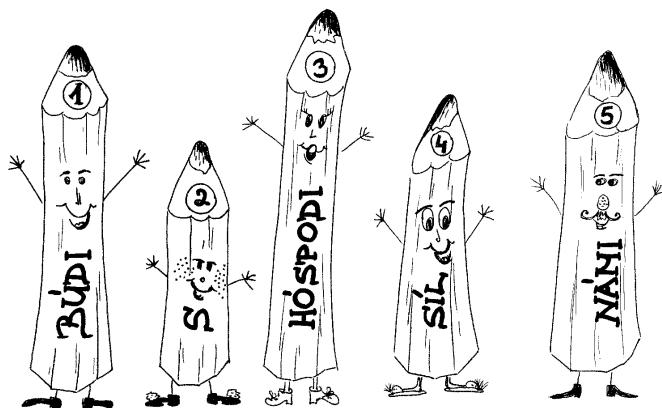
Ч҃ЛВКЪ (ЧЕЛОВѢКЪ) - čelovník (človek)

pripravila Tatiana Mihaličová

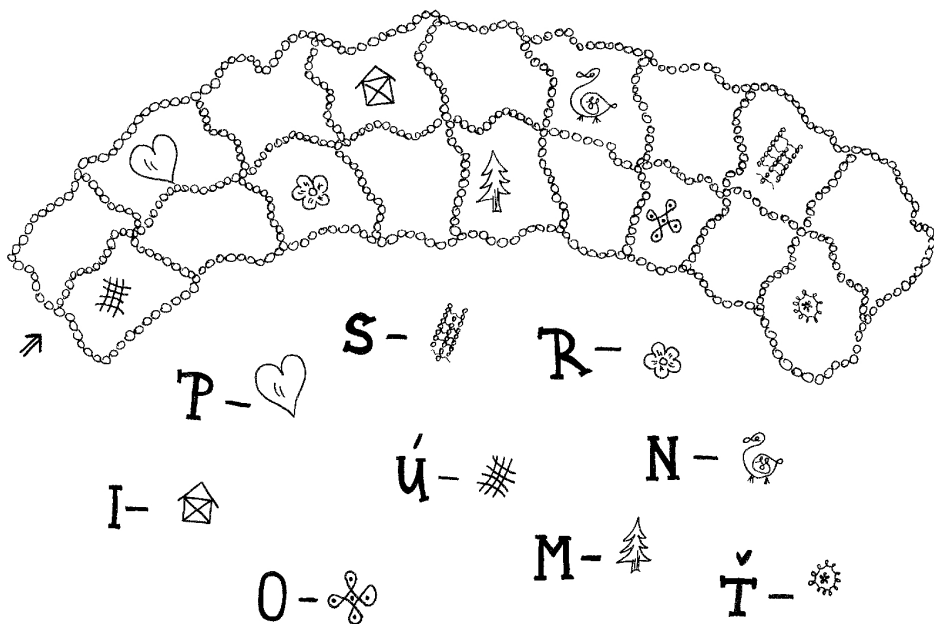

Ahojte, milé detičky! V tomto čísle Istiny máme pre vás opäť pripravené nové a veríme, že zaujímavé úlohy, ktoré pri vašej šikovnosti istotne nebudú len tak nečinne ležať bokom. Tak len rýchlo do ich vyriešenia.

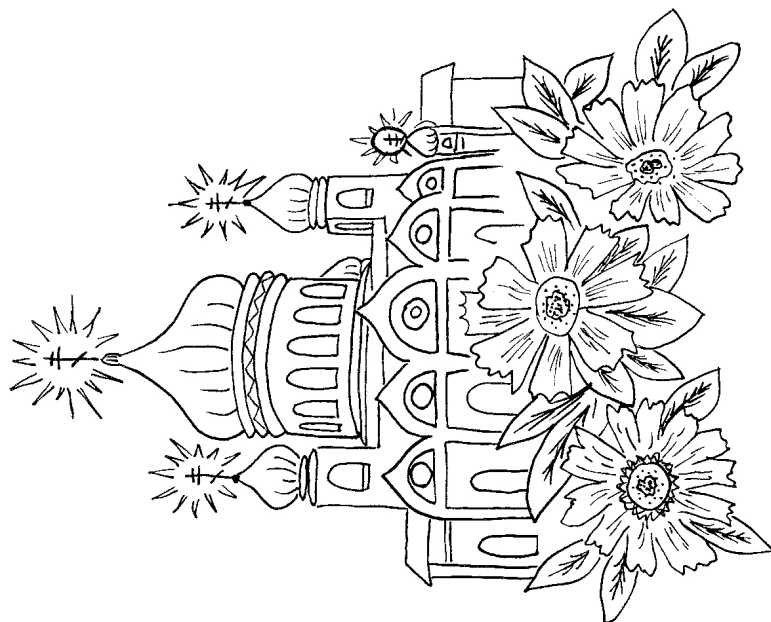
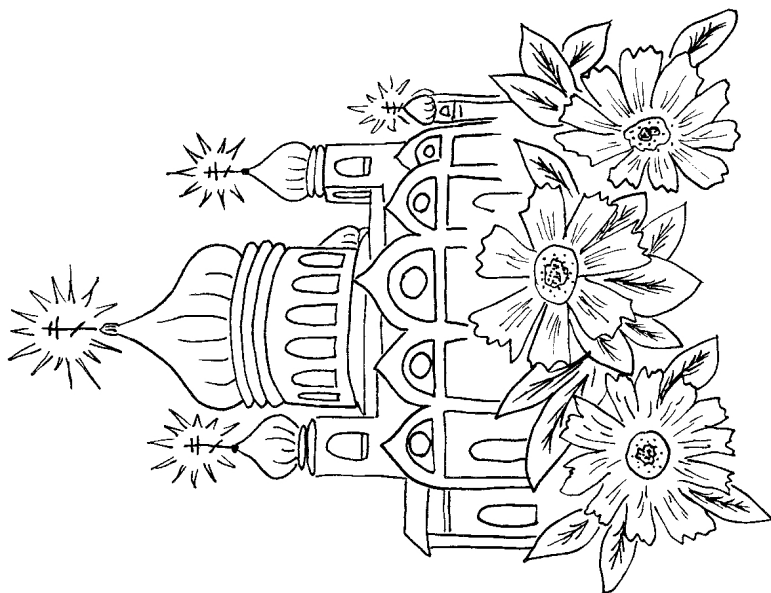

Tieto ceruzky v sebe ukrývajú jeden krásny duchovný odkaz, či prosbu. Na vyriešenie tejto úlohy stačí ceruzky zoradiť v poradí – 3, 4, 2, 5, 1 doplniť slovička.

Viete, čo sa skrýva v nasledujúcej úlohe? Správnu odpoveď dostanete, ak sa budete riadiť týmito znakmi a ku jednotlivej značke priradíte to správne písmenko. Tak aké je znenie tejto úlohy?

V tejto úlohe sú na prvý pohľad dva rovnaké obrázky. Ale nie je to tak! Pokúste sa nájsť 10 rozdielov, potom si obrázky môžete vymalovať.

Úlohy pripravila Andrea Gmotričová

Zemiakový tatársky biftek

5 až 6 stredne veľkých zemiakov
2 jarné cibuľky
3 strúčiky cesnaku
4 PL kečupu
1 až 2 PL worcesterskej omáčky
1 PL horčice
2 PL olivového oleja
½ ČL kari korenia
soľ
Čierne korenie
Mletá červená paprika
Čili

Zemiaky uvaríme v šupke. Cibuľku pokrájame nadrobno, cesnak pretlačíme. Vychladnuté zemiaky nastrúhame a zmiešame so zvyšnými surovinami. Natierame na hrianky opečené na panvici.¹

Pirohy plnené kapustou a hríbmami

Na cesto:
3 poháre pšeničnej múky
1 pohár vody
2 PL rastlinného oleja

Na plnku:
300 g bielej kapusty
150 g hríbov
1 cibuľa
3 PL rastlinného oleja
soľ

Hríby obaríme a pokrájame na kocky, môžeme použiť aj zavárané. Kapustu nakrájame a osmažíme na časti oleja. Cibuľku nadrobno pokrájame a orestujeme. Nakoniec zmiešame kapustu, hríby a cibuľu. Zo surovín na cesto vymiesime hladké cesto. Cesto natenko rozvalkáme, porežeme na štvorce, naplníme dobre zlepíme a uvaríme v osolenej vode. Podávame poliate orestovanou cibuľkou.

Jablková bábovka

150 g práškového cukru
1 dcl oleja
250 g polohrubej múky
2 dcl sójového mlieka
2 KL kypriaceho prášku
250 g strúhaných jabĺk

V miske vymiešame olej s cukrom a potom pridáme preosiatu múku s kypriacim práškom. Za stáleho miešania pomaly prilievame mlieko. Nakoniec primiešame do cesta jablká. Cesto vylejeme do vymastenej a múkou vysypanej formy. Pečieme 50 - 60 min. pri teplote 190 °C.²

pripravila **Markella**

¹Dobré jedlo, marec 2010, s. 35

²v spolupráci s matuškou Helenou Kostovou

Utrpenia – znamenie vyvolenia Božieho

KRÍŽ je znakom vyvolenia Božieho, pečaťou Christovou. Touto pečaťou pečatí Christos Svojich! Tento znak zobrazujú na vyvolených Božích anjeli Boha Všemohúceho! „Keď vidíš niekoho, kto žije bezstarostný život v ustavičnej blaženosti – vedz, že ho čaká po smrti nemilostivý súd“ – povedal prepodobný Marek Podvižník. Všetci svätí pokladali za nezvratnú pravdu, že ten, kto žije bezstarostný život, je zabudnutý Bohom. „Nehľadaj kresťanskú dokonalosť v ľudských cnostiach, tam jej niet; ona je tajne uschovaná v kríži Christovom!“ – hovorieval jeden z nich. Akékoľvek cnosti by svätí dosiahli, pokladali ich za nedostatočné, pokiaľ neboli korunované Christovým krížom – utrpením. Utrpenia – čaša Christova na zemi.

Veríš Spasiteľovi? Veríš Jeho slovam? On povedal: „A vám aj všetky vlasy spočítal na hlave“ (Mt 10, 30) – taká veľká a podrobná je starostlivosť všeblahého nášho Boha o nás! Boh, toľko sa o nás starajúci a všetky naše vlasy na hlave majúč spočítané, sa pozerá, ako prvomučenika Štefana zabíjajú kameňmi, a nezabraňuje vražde. Dáva sa, ako apoštoli umierajú každodenne, neprestajne trpia, končia svoju pozemskú púť násilnou smrťou. Prizerá sa, ako tisíce tisícov mučeníkov trpia sťatie hláv, rezanie tiel, lámanie končatín, väznenie v smradľavých temniciach, smrteľné práce v baniach, pálenie tiel, zamrznutia v jazerách, utopenia vo vodách. Pozerá, ako mní-

si neviditeľným mučeníctvom bojujú proti svojmu telu a krvi, proti nečistým duchom, s ľuďmi – milovníkmi sveta, s nevyčisliteľnými telesnými a duševnými nedostatkami. Na všetko toto sa On – Ľudomilný a Všemohúci Hospodin pozerá. Všetkých týchto bied by mohol svojich vyvolených zbaviť, no nerobí to, ale hlása: „utrpením zachováte si životy“ (Lk 21, 19). „Ale kto vytrvá až do konca, bude spasený“ (Mt 24, 13). „Môj spravodlivý bude žiť z viery, ak sa však zbabelo utiahne, moja duša nebude mať v ňom zaľúbenie“ (Žid 10, 38).

Koho Hospodin ľúbi, toho krížom navštevuje. Synovia Zebedeovi prosili Hospodina prestoly slávy, ale Hospodin im daroval Svoju Čašu. Čaša Christova, to je dar Christov, ktorý podáva tým, ktorých ľúbi, tým, ktorých si vyvolil. Čaša Christova, to je zmluva, záruka večnej blaženosti. Čaša Christova, to sú utrpenia. „V tom sa pozná osobitný úmysel Boží s človekom, keď sa mu pošle neprestajný žal (utrpenia)“, hovorí svätý Izák Sýrsky. Na záver spomeniem slová svätého apoštola Petra: „A preto aj tí, čo trpia podľa vôle Božej, nech dobre konajú a porúčajú duše vernému Stvoriteľovi“ (1Pt 4, 19).

**Podvih Christian posledních vremen
– svjatelj Ignatij Brjančaninov**

pripravil bohoslovec Michal

I k o n a Božej Matky „Vzyskanije pohibšich“

R u s k ý
národ, ktorý
od dávnych
čias sväto verí
v najsilnej-
šiu pomoc
P r e s v ä t e j
Bohorodič-
ky a dúfa v

ňu ako na poslednú nádej umierajú-
cich ľudí, si osvojil názov jej ikony
„Vzyskanije pohibšich“.

Podľa tradície, ikona Božej Matky
„Vzyskanije pohibšich“ sa preslávila v
6. storočí v maloázijskom meste Adan,
kedy zachránila od večnej záhuby kaj-
úceho mnícha Teofila, ktorý potom
dosiahol vyššiu duchovnú dokonalosť
a bol preslávený Cirkvou ako prepo-
dobný. V Rusku sa táto ikona preslá-
vila v 17. storočí, keď zachránila sedli-
aka Fedota Obuchova od smrti počas
snehovej búrky. V Moskve majú ľudia
neobyčajnú úctu k tejto ikone. Posled-
ný majiteľ tejto ikony ovdovel a dostal
sa do veľkej biedy. Vrucna modlitba k
Presvätej Bohorodičke ho zachránila
zo zúfalstva a postarala sa o jeho dcéry
– siroty.

K tejto ikone sa veriaci modlia
pred prijatím svätej tajiny manželstva,
pri bolestiach hlavy, očí a slepote, pri
bolestiach zubov, horúčke, pri problé-

moch s alkoholom. Pamiatka tejto iko-
ny sa slávi 5./19. februára.

Modlitba:

O Presvjatája i Preblahoslavénna-
ja Dívó, Vladýčice Bohórodice! Prízri
mílostivným Tvojím ókom na nás, pred-
stojáščich préd svjatojú ikónoju Tvojé-
ju i so umilénijem mol'áščichsja Tebí:
vzdvíhni nás iz hĺubiný hrichóvnyja,
prosvití úm náš, omračénnyj strast'-
mí, i uvračúj jázvy dúš i t'ílés nášich.
Ne ímamy inýja pómošči, ne ímamy
inýja nadéždy, rázvi Tebé, Vladýči-
ce: Tý vési vsjá némošči i sohrišénija
náša, k Tebí pribihájem i vopijém: ne
ostávi nas Tvojéju nebésnoju pómoš-
čiju, no predstáni nam prísno i Tvojím
neizrečénnyj milosérdijem i ščedróta-
mi spasí i pomíluj nás, pohibájuščich.
Dáruj nám ispravlénije hrichóvnyja
žizni nášeja i izbávi nas ot skorběj, bíd
i boľiznej, ot vnezápnyja smérti, áda
i víčnyja múki. Tý bo, Caríce i Vla-
dýčice, skórajá Pomóščnica i Zastúp-
nica jesí vsim pritekájuščim k Tebí, i
krípkóje pribížišče hrišnikov kájuš-
čichsja. Podážd' úbo nám, Preblahája
i Vseneporóčnaja Dívó, christijánskej
konéc žitijá nášeho mirén i nepostý-
den i spodóbi nás Tvojím chodátaj-
stvom vselitísja v obítelech nebésnyh,
id'íže neprestánnyj hlas prázdnujuščich
rádostiju slávit Presvjatáju Trójicu,
Otcá i Sýna i Svjatáho Dúcha, nýňi i
prísno i vo víki vikóv. Amíň.

pripravila Juliána Kuzanová

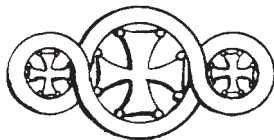
Seminár je pre mňa ako môj druhý domov. Myslím si, že je veľmi dôležitý, nielen pre mňa, ale aj pre všetkých, ktorí tam bývajú. Je akoby neoddeliteľnou časťou nášho života. Sme s ním všetci prepojení a fungujeme ako jedna veľká rodina.

Síce som na seminári ešte len pol-roka, ale už som si celkom naň pri-vykol. Má taký denný režim, ktorý ostatné internáty nemajú. Aby ste si to vedeli predstaviť, trochu vám to priblížim. Každý deň začíname rannými modlitbami, utreňou alebo sv. Liturgiou v chráme sv. Jána Boho-slova. Je to náš seminárny chrám a je veľmi krásny. Poviem vám pravdu, že nie je ľahké sa niekedy prinútiť vstať o 6 hodine ráno, no je to boj. Ale už mám na to recept. Jeden otec duchov-ný mi raz nato povedal: „Nechce sa, prinúť sa, zachce sa.“ A teraz viem, že to pomáha. Po modlitbách sa naraňajkuje a ideme do školy. V škole sa naučíme vždy niečo nové, čo nám určite nebude na škodu. Po škole sa už každý teší na obed. Spoločne s našimi otcami duchovnými sa pred obedom pomodlíme a môžeme jesť. Potom máme do 18.00 h. voľno, kedy si môžeme urobiť svoje povinnosti, ale aj trochu oddýchnuť, lebo človek potrebuje aj oddych. O 18.00 hodine sme už všetci v chráme, kde sa začína večerňa spolu s večernými modlitba-mi. Musím sa priznať, že mám veľmi rád večerne, pretože mi pripomínajú tajuplnú atmosféru s prítomnosťou Boha a vôňa z kadidla sa šíri celým

chrámom ako Duch Boží. Na večerni si väčšinou vypočujeme kázeň niek-torého z našich bohoslovcov štvrtého ročníka. Takže seminár je pre nás ako predpríprava na budúcu službu Bohu. Veľkými opornými stĺpmi sú pre nás aj otec duchovný Dimitrij Paster a otec archimandrita Serafim, pretože vždy nás navedú na správnu cestu. Vždy nám ukážu, čo je dobré a je len na nás, ako sa rozhodneme. Ako som už spomínal, všetci sme ako jedna veľká rodina chlapani aj dievčatá. Na seminári spolu zažívame kopec zába-vy, ktorá tiež patrí k tomu. Celkovo je tu o zábavu postarané a nikdy sa tu nenudíme, vždy je, čo robiť. Ja osob-ne som tu spokojný a určite aj ostatní nič neľutujú.

Pred rokom som ešte vôbec neve-del, na ktorú školu pôjdem, ale Boh tak dal, že som tu a ja chcem, aby to tak aj zostalo. V živote každého kresťana ma všetko svoj zmysel, nič nie je len náhodou. My ľudia môžeme plánovať, ale ak spolupracujeme s Bohom, vždy nakoniec je všetko tak, ako to chce Boh. Je to Božia vôľa a my sme dobrovoľne Jeho nástrojom.

bohoslovec Martin

Raz za čas sa nám podarí skutočne zvidieť niečo krásne, no aj vtedy sme schopní zničiť to našim nesprávnym zmýšľaním.

Kedysi dávno prišla ku mne jedna mladá žena; sadla si v sakristii do kresla, zvesila hlavu a so smutným a nešťastným výrazom v tvári povedala smutným hlasom: „Som hriešnica..“

Rýchlo som jej odpovedal: „To nie je novinka, jasné, že ste hriešnica, - všetci sme hriešni!..“

„Áno, - povedala, - no ja som zvlášť hnusná...“

Povedal som: „Nuž, to je vaša hrdosť! Čo už vo vás môže byť také zvlášť hnusné?“

„Keď sa pozriem na seba v zrkadle, vidím samu seba ako veľmi peknú...“

Hovorím jej: „Nuž, to je v každom prípade pravda; ale ako na to reagujete?“

„Pýchou!..“

Povedal som: „Ak je problém iba v tom, naučím vás, ako sa s tým vyrovať. Postavte sa pred zrkadlo,

zahľadte sa po častiach na každú črtu svojej tváre a keď zistíte, že sa vám

páči, povedzte: „Sláva Tebe, Pane, za to, že si stvoril takú krásu, ako sú moje oči, moje riasy, moje pery, môj nos, moje uši...“. Vždy, keď na sebe nájdete niečo krásne, ďakujte Bohu. Postupne si uvedomíte, že vďačnosť vytlačila pýchu. Nakoniec sa stane, že pri pohľade do zrkadla sa budete obracať k Bohu a s radosťou a vďačnosťou Ho oslavovať.

Vykonajte však ešte niečo viac.

Uvidiac skrivený výraz vašej tváre povedzte: „Odpusť mi, Pane! Jediné, čo vkladám do tej krásy, ktorú si Ty stvoril, je tento nemilý výraz mojej tváre“.

To je to jediné, čo v tej kráse môže byť naozaj vaše....

Mitropolit Antonij (Blum): U nas jest čto skazat' o čeloveke

Pripravila Zuzana Repková

“Christina Anagnostou - The Angel” by Zuzana Repkova © 2004

Pôst a jeho miesto v živote pravoslávneho kresťana

Pôst predstavuje významnú súčasť života viery. Jeho začiatok je potrebné hľadať ešte v raji, kde ako to vyplýva zo slov svätého Bazila Veľkého, nebolo známe ani zabíjanie zvierat, ani ich konzumovanie. Okrem toho Boh v raji vyriekol nariadenie týkajúce sa stromu poznania dobra a zla (1Mjž 2, 17). V Starom Zákone boli ustanovené osobitné dni pôstu. V Novom Zákone sám Christos ukázal príklad pôstu, ktorý napodobňovali svätí apoštoli a následne všetci svätí. Pôst má svoje opodstatnené a veľmi dôležité miesto v Cirkvi. Predstavuje zápas s hriechom cez zdržanlivosť od jedla. No nie je to nejaká diéta akoby sa zdalo, pretože telesný pôst bez duchovného pôstu neprináša nič pre spásu duše. Skutočný pôst je bezprostredne spätý s modlitbou a pokánim, rovnako tak s úsilím o zdržanlivosť sa od vášni, zbavením sa zlých skutkov, atď. Je potrebné pochopiť skutočnosť, že pôst nepredstavuje cieľ, ale je prostriedkom na pokorenie tela a očistenie sa od hriechov.

V Cirkvi, ktorej je prirodzená zdržanlivosť, sú známe jednodňové pôsty – v stredu* (spomienka na predanie Isusa Christa Júdom), v piatok* (spomienka na Christove utrpenie a Jeho ukrižovanie), v deň pred sviatkom Narodenia Isusa Christa, v deň pred sviatkom Bohozjavenia, v deň Povýšenia svätého Kríža a v deň Sľatia hlavy svätého Jána Krstiteľa (veľkého pôstnika) a viacdňové pôsty (Roždestvenský pred sviatkom Narodenia Isusa Christa, Veľký pôst pred sviatkom Paschy, Petropavlovský pred sviatkom svätých apoštolov Petra a Pavla a Uspenský pred sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky), ktoré sú dané preto, aby sa kresťania dôstojne pripravili

k sláveniu týchto sviatkov. Pôst má veľkú silu. Jeho cieľom je skrotiť telo, zbaviť dušu ťažoby, prebudiť a oživiť svedomie a priblížiť k človeku Božiu blahodať. Skutočný pôst je súhrou zdržanlivosti nielen od jedla, ale aj od rôznych neblahých prejavov správania sa človeka. Pôst je liekom pre dušu aj telo. Je žiaduci pre spásu človeka. Preto treba v pôstnom období obzvlášť dbať nie iba o telo, ale predovšetkým o dušu. V knihe pôstnej Triody je výstižne vyjadrené to, čo sa vyžaduje od ozajstného kresťana v období pôstu: „Пюсть чи Істый, ўдаленіе грэхА, тчужденіе страстей, любовь къ БГу, мтвы прилежаніе, слезы со ўмилиеніемъ, изъ ѳбогихъ попеченіе, хгтось въ писаніихъ завѣща.“ Ide tu o snahu vzdialiť sa od hriechu, prejavovať lásku k Bohu, ďalej modliť sa, pamätať na slzy a starostlivosť o biednych. Pôst je vtedy ozajstným pôstom, keď sa Bohu prináša sám človek, telo očistené zdržanlivosťou a ľudský duch okridlený čistým zmysľaním.

Viera Pasterová

*Sú aj dni, kedy v stredu a piatok nie je pôst (Pozri použitú literatúru).

Zoznam bibliografických odkazov:

БАХ, Б.: Православные посты как основа здоровья. Донецк 2007, s. 31-35. ISBN 978-966-09-0130-8.

ДЬЯЧЕНКО, Г.: Вера, Надежда, Любовь. Москва 1993, s. 857-861. ISBN 5-86288-007-0.

Библиотека святоотеческой литературы. Богослужебные тексты. Постная и Цветная Триоды (online).[cit. 2010-02-04]. Dostupné na internete: <<http://www.orthlib.ru/worship/triodion/>>.

Celonočné bohoslužby pri ostatkoch svätého Jána Zlatoústeho

Naši veriaci z Košíc majú svätého Jána Zlatoústeho vo veľkej úcte, pretože ikona s jeho ostatkami sa nachádza u nás v chráme. Bolo preto úplne samozrejmé, že v deň, keď mal sviatok (prenesenie ostatkov – 27. Januára), sme tu slúžili bohoslužby celú noc. Bdenie sa začalo 26. Januára o 21.00 h a končilo sa na ďalší deň približne o 4 h nadržanom. Bohoslužby začali veľkou večerňou s lítiou, po ktorej nasledovala sviatočná utreňa. Po utreni sme slúžili akafist, po ktorom boli modlitby k prijímaniu. Počas bdenia zazneli aj dve kázne, v ktorých sme mohli počuť všeobecne o ostatkoch svätých, ako aj o sviatku, ktorú sme práve slávili – prenesenie ostatkov svätého Jána Zlatoústeho. Taktiež sme sa niečo dozvedeli o bohoslužobných textoch našej Cirkvi. Bohoslužobný program pokračoval časmi a všetko vyvrcholilo svätou liturgiou, po ktorej bolo pohostenie. Zbožný národ si tak mohol dojmy z bdenia a duchovné zážitky vyrozprávať medzi sebou pri chutnom jedle a počas toho ako sa čakalo na prvé ranné spoje domov. Atmosféra bohoslužieb bola neopísateľná a naozaj bolo vidno, že svätý Ján Zlatoústý sa na našej farnosti teší veľkej obľube. Sláva Bohu za to všetko, čo sme prežili v tú noc! Poďakovanie patrí aj veriacim, ktorí pripravili vynikajúce pohostenie. Svjatiteľu otče náš Ioanne Zlatouste moli Boha o nas!

Viac foto a úryvok z kázne na: <http://www.pcokosice.orthodox.sk/?p=1966>

Jaroslav Guba

ИСТИНА

Ples BPM

Dňa 29. januára 2010 (piatok) v priestoroch OZKN, sa konala tradičná študentská veselica. Tak ako každá mládežnícka akcia, aj táto sa začala spoločnou modlitbou a požehnaním. Potom sa nám prihovril duchovný pre mládež pre Michalovsko-košickú pravoslávnu eparchiu o. Michal Džugan, ktorý nám poprial príjemnú zábavu. Po spomínanej modlitbe sa zábava mohla začať a onedlho bol tanečný parket plný mládežníkov. Zvláštnosťou bolo aj to, že na veselici neboli iba členovia bratstva, ale aj študenti našej bohosloveckej fakulty. Po prvom tanečnom kole sme už poriadne vyhladli, a tak sme si sadli k stolom, a dali si chutnú večeru. Po skvelom jedle sme dlho nesedeli, a o pár minút sme zase boli všetci na parkete, kde človek mohol vidieť rôzne kreácie od výmyslu sveta. Po polnoci nasledovala tradičná tombola, v ktorej sme mohli vyhrať zaujímavé ceny. Samozrejme, po tombole opäť nasledovalo tanečné kolo, ktoré trvalo až do skorých ranných hodín. Je veľmi ťažké opísať atmosféru, ktorá bola na ples, vystihnuté jedným slovom - SKVELÁ. Chcel by som poďakovať v mene všetkých zúčastnených hlavne Všemohúcemu Hospodu Bohu za to, že nám blahoslovil skvelý večer plný zábavy a radosti, organizátorkám za organizáciu plesu, obsluhu, pánu DJ-ovi a nám mládežníkom. SPASI HOSPODI

pripravil bohoslovec Miroslav

Vsenočné bdenie

V chráme svätého Klimenta Ochridského v Spišskej Novej Vsi sa dňa 5.02.2010 konalo vsenočné bdenie k svätej blaženej Xénii Peterburskej. Samotnému bdeniu predchádzal akafist so začiatkom o sedemnásť hodine, po ktorom si pre nás mládežníci pripravili zaujímavý program a nasledovalo pohostenie v pravom slova zmysle. O dvadsiatej prvej hodine bdenie mohlo začať (večerňa s lítiou cez ulicu, utreňa, modlitby k prijímaniu a samotná liturgia. Duchovný (Jerej) Štefan Pružinský nás oboznámil so životom svätej Xénie, ktorý bol plný duchovnej skúsenosti, podvihov, pádov a vytrvalosti až do konca jej pozemského žitia. Naplnení duchovným pôžitkom sme sa o tretej hodine ráno vybrali na výborné "mnohobohaté" agapé. Po odpočinku nás čakal ďalší zážitok v čarokrásnom prostredí obce Šumiac. Salaš, slovenský folklór a osobnosť Mikuláša Gigaca - zberateľa zvoncov a spiežovcov.

Za všetko ďakujeme Hospodinu, svätej blaženej Xénii, duchovnému Pružinskému a cirkevnej obci Spišská Nová Ves, ktorá nás pohostila a pripravila bohatý program.

učastník

Začiatok roždestvenského pôstu v Poľsku.

„**M**yseľ človeka si premyslí cestu, ale Hospodin riadi jeho krok“ (Prísl. 16,9). Takto nejako by sme mohli charakterizovať jeden úžasný deň, ktorý sa nám podarilo prežiť. Pýtate sa o čo ide? Tak teda budeme konkrétni a podelíme sa aj s Vami o naše zážitky.

Keďže sa začínal roždestvenský pôst, rozhodli sme sa mládežníci BPM v Medzilaborciach posilniť sa. Tou najlepšou potravou je potrava duchovná, a preto, čo takto trochu načrieť aj u susedov – v Poľsku. Sadáme do dvoch aut 28. 11. 2009 a vydávame sa na púť. Cieľ máme jasný – mužský monastier Wysowa, ostatné je v Božích rukách. Poviem Vám, opäť raz sa o nás postaral príkladne, čo cítiť na mnohých miestach, ľudoch a tzv. maličkostiach, ktoré dotvárajú celok.

Najprv sa cestou zastavujeme u o. Petra Savčaka, kde dostávame inštrukcie, mapu a „kompas“, ktorý jednoducho nezlyháva. Do monastiera sme prišli asi na polovicu liturgie, a tak zažívame tu neopísateľnú atmosféru v domovom chráme prep. Jova Počajevského. Dozvedáme sa neskôr pri rozhovore s mníchmi o ešte len mladej histórii tohto miesta, založeného len pred rokom. Žijú tu dvaja mnísi: Pafnutij a Mojsej, ktorí nás poctili svojou pohostinnosťou, a to nie len, čo sa telesnej potravy týka. Máme pocit, ako keby sme sa stretli už dávno. Rozoberáme duchovnosť u nich a u nás. Využívame ponuku a ideme na prehliadku chrámov, ktoré patria pod ich správu. Jedná sa prevažne o staré

drevené skvosty. Takto sme sa dostali na významné pútnické miesto dobre známe aj u nás Horu Javor. (Výstup trochu pripomína Ukrajinu a Božiu Horu).

Z Wysowej sa vydávame ešte na jedno významné miesto – cintorín – hrob svjaščenomučeníka Maxima Sandoviča v Gorliciach. Ktorý taktiež ešte len pred rokom bol kanonizovaný a jeho mošči vybrané z hrobu. Je zvláštne byť na takomto mieste. Uvedomíte si, že to, čo je pred naším zrakom ukryté, nie je ukryté pred Bohom.

Trochu prekvapivo pre nás pôsobili pravoslávne kríže popri ceste. V prvých okamihoch sme si neboli istí, či sme v tzv. katolíckom Poľsku alebo na pravoslávnej Ukrajine. Hádám u nás ich nie je na celom Slovensku toľko ako ich bolo tu. Paradox.

Cestou späť sme sa zastavili ešte v našich chrámoch v Polianke a Varadke na večerni. Spev tunajších ľudí povznášal a dodával len výnimočnosť tomuto prvému pôstnemu dňu. Nezastaviť sa na fare u o. Petra sa jednoducho nedalo.

Domov prichádzame neskoro večer, celou cestou je hustá hmla, akoby pripomenutie toho odkiaľ a kam ideme. Takouto hmlou môže byť pokrytý každý náš deň, ak nemáme v ňom jasný bod - Boha.

Verím, že tento zaujímavý deň bol na prospech nás všetkých. Načerpali sme si hádam to, čo potrebujeme do každodenného zápasu. Slava Bohu za vsjo!

BPM Medzilaborce

**Pravoslávna cirkevná obec Uličské Krivé,
Dekanát v Uliči
Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku –
SYNDESMOS**

S požehnaním Jeho Vysokopreosvietenosti Jána, arcibiskupa prešovského a Slovenska sa na Vás obraciame s prosbou o pomoc.

Miestna pravoslávna cirkev má v sninskom arcidekanáte výnimočné miesto. Ide o skýt, kapličku a hrob o. Ignatija (Čokinu) v Uličskom Krivom. Toto miesto vďaka osobnosti o. Ignatija priťahuje čoraz viac veriacich, a to nielen na sviatok Preobrazenia Hospoda nášho Isusa Christa, kedy sa tu konajú odpustové slávnosti.

Aj mládež z Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS sa za posledné obdobie o skýt a už dva roky púť z Uliča do jenú so vsenočným prichádzajú mladí spojených so živo-
Dva roky nám pri v ústrety p. Kerekatova dom pod

Teraz p. ponúka na predaj. rozumne túto ponu- má výhodnu polohu budúcnosti môže slúžiť či už ako múzeum, pastoračné centrum, sociálne zariadenie, monastier na rozvoj našej Cirkvi a pamiatku o. Ignatija.

Prosíme teda o finančnú pomoc pri realizácii tohto nášho zámeru (či už vo forme sponzorského daru, zbierky alebo oslovením ďalších možných darcov). Možnosť kúpy máme do apríla tohto roku, preto Vás žiadame o čo najrýchlejšiu pomoc. Číslo bankového účtu, vytvoreného na tento zámer je: VÚB Banka: **2697931751 / 0200**

Vopred Vám ďakujeme. Nech Vám Hospodin Vašu ochotu a snahu vynahradí jeho milosťou.

začala viac zaujímať po sebe zorganizovala Uličského Krivého spobdením. Taktiež tu pri rôznych výročiach tom či usnutím igumena. našich akciách vychádzal nič, ktorý nám posky- kapličkou.

Kerekanič tento dom Zhodli sme sa, že by bolo ku využiť. Táto budova priamo pod skýtom. V

semanco
jer. Andrej Semanco
správca PCO Ul. Krivé

[Signature]
Jeho Vysokopreosvietenosť Ján,
arcibiskup prešovský a Slovenska

PREŠOVSKÁ PRAVOSLÁVNA
EPARCHIA,
DEKANÁT V ULIČI
067 87 ULIČ 185

[Signature]
prot. Boris Hrustič
dekan pre Ulič

[Signature]
Alexander Haluška
prezident BPM na Slovensku
- SYNDESMOS

Pozvánka

Преподный ієрєвъ ієрємъ.

Полєвскій Частєрець

**Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku-
SYNDESMOS**

**Vás pozýva na duchovné stretnutie v Ladomirovej.
Bude venované pamiatke o. archimandritu Sávu a
metropolitovi Vitalijovi Maximenkovi**

**Uskutoční sa v dňoch 12-13 marca 2010
v ladomirskom pravoslávnom chráme**

Program:

- 17:00 Akafist k strastiam Christovým**
- 18:00 Beseda na tému: otec Sávu Struve a život
metropolitu Vitalija Maximenka**
- 19:00 Parastas za o. Sávu a mníchov**
- 20:00 Večera**
- 13. marca**
- 07:00 sv. Liturgia**
- 09:30 občerstvenie (obed)**

Prosíme účastníkov, aby si so sebou priniesli spacák.
Účasť je potrebné nahlásiť na tel. číslo BPM 0915 857 986.